

*Załącznik
do Uchwały Nr IV/26/11
Rady Gminy Sicienko
z dnia 23 lutego 2011 roku*

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA TERENIE GMINY SICIENKO NA ROK 2011**

WPROWADZENIE	2
1. CELE PROGRAMU	3
2. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW	4
3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ	8
3.1. Placówki funkcjonujące na terenie Gminy Sicienko	8
3.2. Zasoby kadrowe	9
4. ZADANIA PRZYJĘTE DO REALIZACJI W 2011 ROKU	10
5. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	11

WPROWADZENIE

Narkomania jest zjawiskiem ogólnoswiatowym. Powstaje na podłożu przeobrażeń zachodzących we współczesnym cywilizowanym świecie i staje się poważnym problemem społecznym. Niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób zakaźnych tj. HIV, zakażenie wirusem żółtaczką typu B i C, infekcje przenoszone drogą płciową. Narkomania wiąże się też z innymi problemami społecznymi takimi jak ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, bezdomność i inne oraz wywołuje negatywne następstwa kryminalne.

Szczególnie narażona na skutki wywołane działaniem środków odurzających jest młodzież, głównie z powodu lekceważenia problemu i panującą modę na zażywanie substancji psychoaktywnych. Dealerzy narkotykowi działają wszędzie tam, gdzie gromadzi się młodzież (np. dyskoteki, kluby, szkoły). Młodzi ludzie mają dosyć bez troski stosunek do problemu używania narkotyków i zjawiska narkomanii. Nadal jest moda na zażywanie substancji uzależniających, traktowanych jako element zabawy, relaksu, rozrywki, pomocy w nauce, wspomaganie przeżyć i doznań. Rozpoznanie zjawiska narkomanii jest coraz trudniejsze z uwagi na „nowocześniejsze” formy przeprowadzania transakcji handlowych a także pojawiające się nowe środki psychoaktywne, do których należą dopalacze.

Istotą działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się wysoce prawdopodobne. Powszechnie uważa się, że skuteczna profilaktyka jest optymalnym sposobem hamowania rozwoju lub ograniczania skali zjawisk uznanych za niekorzystne i dolegliwe społecznie. Z tego też względu jest znacznie bardziej opłacalna niż kosztowne działania naprawcze. Działania profilaktyczne to również wspieranie młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne „podpieranie się” substancjami uzależniającymi. To uczenie umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia.

W Polsce podstawą prawną do działań w tym zakresie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.). W ustawie zapisano zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii, które należą do zadań własnych gminy i mają być realizowane z uwzględnieniem potrzeb lokalnych. W tym obszarze ustawa łączy się z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Aktem prawnym, na podstawie, którego prowadzi się realizację działań na szczeblu lokalnym jest gminny program przeciwdziałania narkomanii. Program jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy jego realizatorem jest Urząd Gminy w Sicienku.

1. CELE i ZADANIA PROGRAMU

Podstawowe cele programu to ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów, edukowanie społeczeństwa, głównie młodzieży o szkodliwości zażywania narkotyków.

Cele te realizowane będą poprzez:

- ⇒ podnoszenie wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych wynikających z używania narkotyków,
- ⇒ podnoszenie wiedzy dzieci i młodzieży dot. unikania ryzykownych zachowań,
- ⇒ prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców w zakresie problematyki związanej z używaniem środków psychoaktywnych,
- ⇒ podnoszenie kwalifikacji osób realizujących programy edukacyjne ,
- ⇒ wspieranie programów w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę wobec używania narkotyków,
- ⇒ prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii.

Zadania samorządu w zakresie przeciwdziałania narkomanii (zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii) obejmują w szczególności:

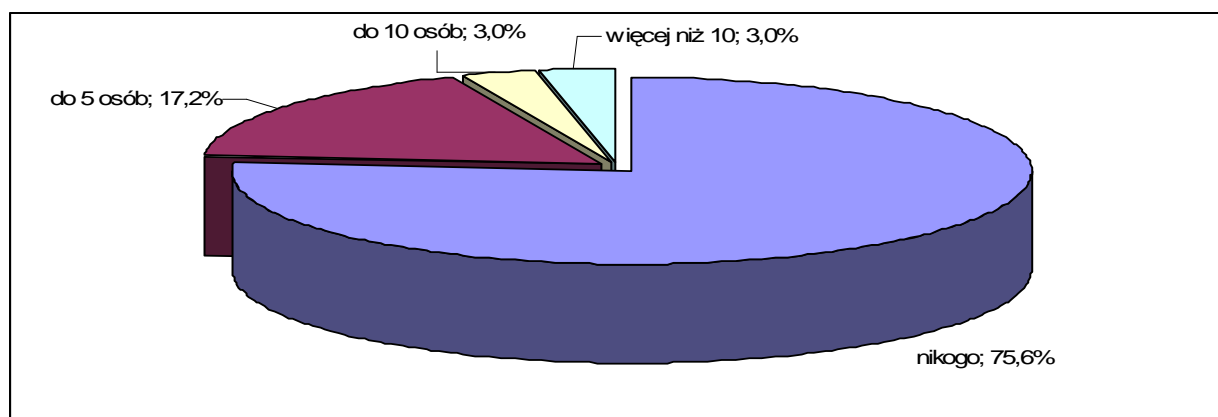
- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii ,w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

2. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW

Pomimo, iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tej substancji psychoaktywnej.

Spośród badanych 16,2% deklaruje, iż miało w życiu kontakt z narkotykami (83,8% - nigdy nie używało narkotyków). Zdecydowana większość badanych (75,6%) nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto używałby narkotyków – ale prawie co czwarty badany wskazuje na znajomość od kilku – do kilkunastu osób używających narkotyki .

Wykres 1. Znajomość osób używających narkotyków w środowisku badanych

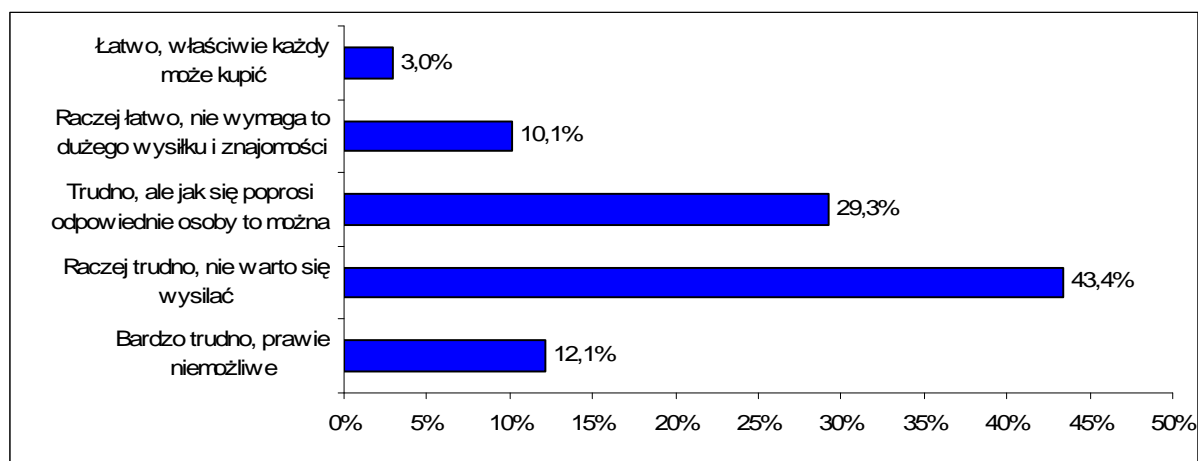
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Sicienka

Z deklaracji badanych można wnioskować, że w gminie zjawisko używania narkotyków nie jest znaczącym problemem. Zarówno sami badani bardzo rzadko przyznają się do używania narkotyków, jak i nie znają wielu osób, które by je stosowały.

Niewiele osób posiada wiedzę na temat źródeł zaopatrywania się w narkotyki – tylko 17,2% badanych mieszkańców gminy (niewiele więcej niż osób deklarujących kontakt z narkotykami) wie, gdzie i u kogo można je kupić.

Również na pytanie o trudność zakupu narkotyków – duży odsetek badanych potwierdza, iż jest to trudne zadanie. W sumie 55,5% badanych uważa zakup narkotyków za zbyt trudne zadanie. Niemniej jednak 29,3% - uważa, że wystarczy znać odpowiednie osoby, które pomogą w zakupie tego towaru. Tylko dla 13,1% badanych mieszkańców gminy zakup narkotyków jest łatwy i bardzo łatwy. W sumie więc ponad 40% badanych uważa narkotyki za dostępne – z większą lub mniejszą trudnością. Jest to o tyle interesujące, że wcześniej tylko 17,2% mieszkańców przyznało, że wie, gdzie i u kogo można je kupić.

Wykres 2. Ocena poziomu trudności zakupu narkotyków

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Sicienka

Niepokojący może być fakt, iż 12% badanych mieszkańców gminy uznało, że narkotyki mogą pomagać w sytuacjach kryzysowych, a dodatkowo 9,1% uzależnia to od konkretnej sytuacji. Trochę częściej niż co drugi badany (51,5%) uważa, że narkotyki nie pomagają w kryzysowych sytuacjach.

Młodzi ludzie – uczniowie szkół w gminie – stosunkowo rzadko przyznają się do doświadczeń z narkotykami. Tylko 5,7% badanej populacji uczniów przyznaje, iż miało kiedykolwiek kontakt z narkotykami. Podobnie jak wśród polskiej młodzieży uczniowie mieszkający w gminie Sicienka najczęściej używają marihuany – potwierdza to 61,5% tych uczniów, którzy zadeklarowali kontakt z narkotykami – a 3,5% całej badanej populacji. Pojedyncze osoby przyznały się do stosowania: amfetaminy i LSD (0,9%) oraz ekstazy (0,4%).

Uczniowie szkół w gminie zdają się mieć świadomość, iż narkotyki nie są dobrym sposobem na rozwiązywanie swoich problemów. Zdecydowana większość uczniów (70,9%) stwierdza zdecydowanie, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych. Spory odsetek uczniów nie posiada wiedzy na ten temat (21,1%). Tylko 3,5% badanych młodych ludzi jest skłonna traktować narkotyki jako antidotum na swoje problemy, a 4% uzależnia to od sytuacji.

Czas, od jakiego używają narkotyków ci nieliczni uczniowie, którzy potwierdzili z nimi kontakt – jest bardzo różny. 61,5% spośród nich używa je krócej niż pół roku, pozostali wskazują na czas od roku – do ponad trzech lat.

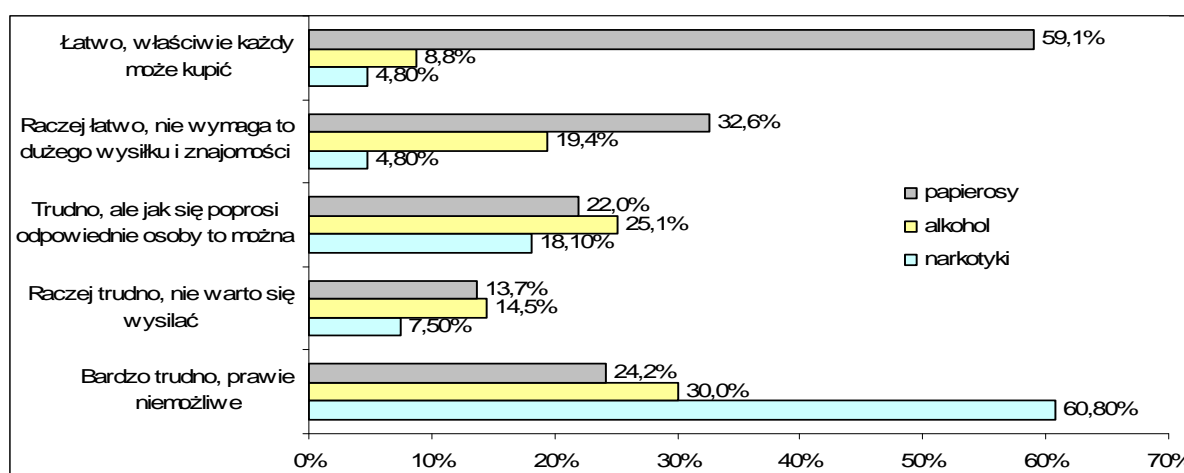
Okoliczności pierwszego kontaktu z narkotykami są bardzo różnorodne; trudno jest je analizować przy tak małych liczebnościach. We wskazaniach tych pojedynczych osób, które

deklarowały kontakt z narkotykami pojawiły się wakacje (30,8%), wagary (30,8) oraz najczęściej dyskoteka/pub (38,5%). Średni wiek, w którym uczniowie przyznają się do pierwszego kontaktu z narkotykami jest trochę wyższy niż w przypadku papierosów i alkoholu, ale i tak bardzo niski - i wynosi 13,5 roku.

Ponad połowa uczniów mających kontakt z narkotykami (53,8%) deklaruje, że pierwsze próby podjęła z własnej inicjatywy, niemniej jednak 38,5% spośród przyznających się do kontaktu z narkotykami wskazuje tu na namowę znajomych, a 15,4 na udział osoby, która chciała sprzedać narkotyki.

Spośród wszystkich badanych uczniów – trochę częściej niż co dziesiąty (12,8%) wie gdzie można kupić narkotyki, choć jak stwierdzają badani – nie jest to już tak łatwe jak w przypadku papierosów czy nawet alkoholu.

Wykres 3. Trudność zakupu substancji psychoaktywnych w ocenie młodzieży szkolnej

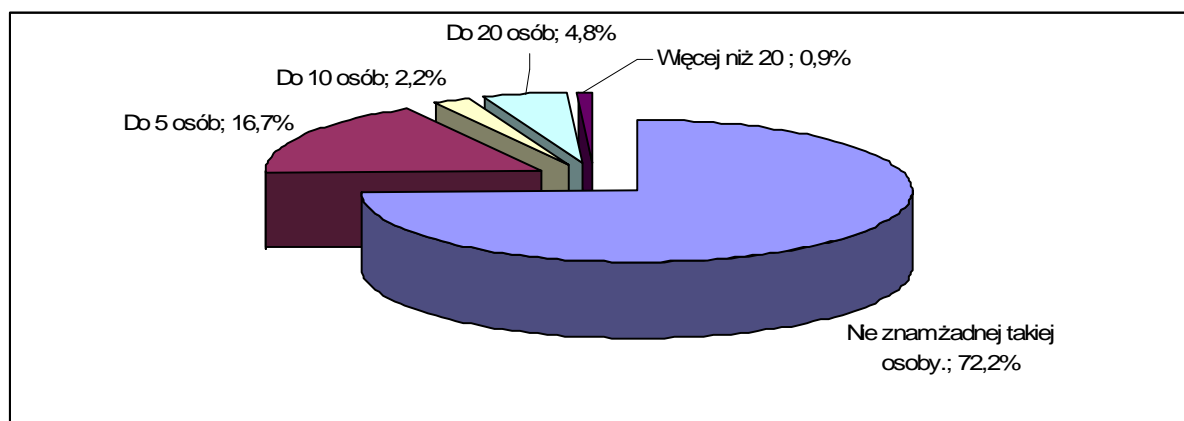
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sienko

Dla 68,5% ogółu badanych uczniów zakup narkotyków leży poza zasięgiem ich możliwości i jest to według nich najtrudniejsza do zdobycia substancja psychoaktywna. Tylko co dziesiąty uczeń uważa, że narkotyki są łatwo dostępnym towarem.

Większość uczniów przyznających się do kontaktu z narkotykami – wedle ich deklaracji - czyni to okazjonalnie (53,8%), choć prawie co czwarty (23%) przyznaje, że stosuje je prawie codziennie (7,7% - częściej niż raz w tygodniu i taki sam odsetek – kilka razy w miesiącu).

Ocena rozpowszechnienia stosowania narkotyków w środowisku rówieśniczym potwierdza poprzednie dane. Zdecydowana większość badanych (72,2%) nie zna nikogo, kto używałby narkotyków (wykres 4).

Wykres 4. Ocena rozpowszechnienia używania narkotyków w ocenie młodzieży szkolnej

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla gminy Sicienko.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na podstawie opinii pedagogów szkolnych, przygotowała zestawienie najważniejszych problemów w szkołach wraz z prawdopodobnymi przyczynami ich występowania.

Tabela nr 1. Główne obszary problemowe w szkołach

Lp.	Problem	Możliwe przyczyny zachowań
1	Nagminne używanie wulgaryzmów i brak kultury osobistej w relacjach uczeń – uczeń	<ul style="list-style-type: none"> - obyczaj środowiskowy - solidaryzowanie się z grupą - chęć zwrócenia uwagi - brak reakcji dorosłych - manifestacja buntu
2	Palenie papierosów	<ul style="list-style-type: none"> - ciekawość, - bezkarność - złe wzorce w środowisku - podkreślanie własnej „dorosłości”
3	Częste przypadki agresji w różnych formach	<ul style="list-style-type: none"> - negatywne wzorce - nie radzenie sobie z emocjami - bezkarność
4	Kłopoty w nauce	<ul style="list-style-type: none"> - brak zainteresowania ze strony rodziców - trudności w nauce - brak systematyczności - wpływ grupy

Przedstawione zjawiska potwierdzają konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży zajęć uczących konstruktywnego spędzania wolnego czasu i będących alternatywą wobec sięgania po używkę. Mogą to być zajęcia pozalekcyjne, socjoterapeutyczne, wyjazdy na obozy, zajęcia sportowe. Zajęcia takie są jedną z form udzielania pomocy dzieciom narażonym na zaburzenia życia rodzinnego wynikającego z problemów alkoholowych czy narkotykowych.

Szukając przyczyn częstego występowania zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży należy zidentyfikować czynniki ryzyka. Należą do nich¹:

- problemy materialne związane z kryzysem ekonomicznym,
- utrzymujące się bezrobocie,
- trudny start młodzieży w dorosłe życie,
- zwiększenie podaży substancji szkodliwych dla organizmu,
- wzrost dostępności alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- zanik tradycyjnych norm i wartości, upadek autorytetów, brak pozytywnych wzorów i ideałów,
- poczucie nudy, pustki, niepokoju,
- środowiskowe normy społeczne promujące zachowania agresywne i przyzwalające na nadużywanie alkoholu,
- wpływ mediów, reklamy na postawy wobec życia,
- niewystarczająca oferta atrakcyjnego spędzania wolnego czasu,
- nie przestrzeganie prawa (np. sprzedaż alkoholu nieletnim, picie alkoholu w miejscach publicznych),
- patologie życia rodzinnego
- poczucie bezkarności sprawców przemocy i wandalizmu,
- nieprawidłowe postawy wychowawcze,
- trudności wieku dorastania,
- niekorzystny wpływ grup rówieśniczych.

3. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ

3.1. Placówki funkcjonujące na terenie Gminy Sicienko

- Służba Zdrowia:
 - ❖ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „GEMED” Ewa Zamiatała-Grzelak, Sicienko,
 - ❖ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MAX-MED” Anna Hagner w Kruszynie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku,
- Posterunek Policji w Sicienku,
- Świetlica Środowiskowa w Sicienku,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sicienku z filią w Kruszynie,

¹ źródło: wyniki badania ankietowego w ramach przeprowadzonej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”

- Gminny Ośrodek Kultury w Sicienku, w którego skład wchodzi: Wiejski Dom Kultury w Strzelewie, Wiejski Dom Kultury w Kruszynie, Klub Wiejski w Murucinie, Dom Rolnika w Mochlu oraz Świetlice wiejskie w miejscowościach: Dąbrówka Nowa, Gliszcz, Łukowiec, Nowaczkowo, Pawłówek, Teresin, Trzemiętowo, Trzemiętówko, Wierzchucinek, Zawada, Zielonczyn.
- Szkoły:

Tabela 2. Wykaz szkół wraz z liczbą uczniów na terenie Gminy Sienko

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów²
1	Zespół Szkół w Sicienku	<u>308</u>
	w tym: - szkoła podstawowa	131
	- gimnazjum	177
2	Zespół Szkół w Wojnowie	<u>331</u>
	w tym: - szkoła podstawowa	148
	- gimnazjum	183
3	Szkoła Podstawowa w Kruszynie	<u>118</u>
4	Szkoła Podstawowa w Samsiecznie	<u>76</u>
5	Szkoła Podstawowa w Strzelewie	<u>64</u>
6	Szkoła Podstawowa w Trzemiętowie	<u>97</u>
	<u>Razem</u>	<u>994</u>
	w tym: - szkoła podstawowa	<u>634</u>
	- gimnazjum	<u>360</u>

3.2. Zasoby kadrowe

- ❖ Specjalista psychoterapii uzależnień, biegły sądowy - 1 osoba,
- ❖ Terapeuta uzależnień prowadzący grupy samopomocowe - 1 osoba,
- ❖ Certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 1 osoba,
- ❖ Psycholog – 1 osoba,
- ❖ Pedagodzy szkolni – 5 osób: ZS Wojnowo, ZS Sienko - 1 etat; SP Kruszyn, Strzelewo, Samsieczno, Trzemiętowo - ½ etatu,
- ❖ Absolwenci Studium Socjoterapii posiadający pełne uprawnienia do prowadzenia dziecięcych i młodzieżowych grup socjoterapeutycznych – 9 osób,
- ❖ Osoby posiadające uprawnienia do realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych „Spójrz inaczej” i „Elementarz „ – 26 osób,
- ❖ Osoby przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 15 osób;
- ❖ Osoba przeszkolona z zakresu przeciwdziałania agresji – 1 osoba,

² Stan na dzień 30.09.2010r. – klasy I-VI szkoły podstawowej i I-III gimnazjum

- ❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku – 4 osoby,
- ❖ Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sicienku zatrudniający psychologa oraz specjalistę ds. przemocy domowej.
- ❖ Trenerzy Programu Zastępowania Agresji – 5 osób.
- ❖ Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 5 osób

4. ZADANIA PRZYJĘTE DO REALIZACJI W ROKU 2011

1. Finansowanie dyżurów specjalisty ds. narkotyków, jako forma wsparcia dla rodziców, pedagogów, młodzieży (ZS Sicienka i ZS Wojnowo).
2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku narkomanii poprzez:
 - a. prowadzenie zajęć edukacyjnych zwiększających świadomość rodziców lub opiekunów w zakresie problematyki związanej z używaniem środków psychoaktywnych - „Akademia Rodzica”,
 - b. prowadzenie zajęć edukacyjnych dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej zwiększających świadomość mechanizmów uzależniania się.
3. Finansowanie szkoleń, kursów, porad dla nauczycieli, pedagogów, dyrektorów szkół, pracowników socjalnych oraz członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym diety i koszty dojazdu.
4. Finansowanie prowadzenia kampanii edukacyjnych, turniejów, konkursów obejmujących problematykę narkomanii adresowych w szczególności do młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
5. Finansowanie sekcji sportowych, organizujących czas dzieci i młodzieży wokół aktywności sportowej (dotyczy uczniów szkół podstawowych, gimnazjum oraz młodzieży ponadgimnazjalnej z terenu gminy Sicienka).
6. Zakup materiałów niezbędnych do realizacji *Programu* – broszury, ulotki, książki, plakaty, materiały biurowe, nagrody itp.

5. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Źródłem finansowania zadań zawartych w *Programie* są środki uchwalone w budżecie gminy na 2011 rok. Środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem. Opłaty te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację zadań określonych w w/w *Programie* i zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie może być przeznaczony na inne cele.

Wydatkowanie środków - dział 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85153 - Przeciwdziałanie narkomanii.

Tabela 3. Plan wydatków na 2011 rok

Lp.	Nazwa zadania	Punkt programu	Wartość (w zł)	Okres realizacji
1	Finansowanie dyżurów specjalisty ds. narkotyków	4.1	2.500,00	Cały rok
2	Zajęcia edukacyjne dla rodziców	4.2a	500,00	Cały rok
3	Zajęcia edukacyjne dla młodzieży	4.2b	1.000,00	Cały rok
4	Szkolenia, kursy, narady dla realizatorów <i>Programu</i> , w tym diety i koszty przejazdu	4.3	2.500,00	Cały rok
5	Kampanie edukacyjne, turnieje	4.4	1.000,00	Cały rok
6	Finansowanie sekcji sportowych	4.5	10 910,00	III-V; IX-XII
7	Zakup materiałów i wyposażenie niezbędnych do realizacji <i>Programu</i> (książki, ulotki, nagrody)	4.6	1.000,00	Cały rok
8	Przelewy		200,00	Cały rok
		Razem:	19.610,00	

PRZEWODNICZĄCA RADY
Beata Henke
Beata Henke